

Dekletce pogleda zvedavo učitelja, kakor da čuje šele danes v prvič njegov glas. Na to strese glavico in méni prepričevalno: „In vendar naš ata, in naša mama, in naši sosedje in vsi, katere poznamo, pravijo, da je ona prava čarovnica, in da se je moramo izogibati.“

„Ona? Kdo je ta ona?“ pozveduje učitelj, vedno bolj radoveden.

A dekletce méni, da je z besedo „ona“ vse povedala, in zopet ponavlja, toda bolj s podarkom: „Pač ona, ona.“

„Ona, ki ni od todí“, prihiti jej druga deklica na pomoč.

„Ona, ki se s knjigo v roki izprehaja.“

„Ona, ki nabira samo strupena zelišča, — in ki v cerkev nikoli ne pride“, oglašajo se posamezni otroci prostovoljno.

„Jaz se je ne bojim“, dé deček, ki je doslej vedno molčal, „prekrižam se pobožno pred njo, pa mi ne more škodovati.“

„O, tudi prekriževanje vselej ne pomaga“, razlaga drugi deček. „Cerkóvnikove sestre hči, ki je lani prišla s svojo materjo na naš semenj, prekrižala se je pred njo, kakor so jej svetovali, in ob tem še bežala, kolikor so jo nesle peté, vendar ji je spodrsnilo in zlomila si je nogo. Še sedaj hodi ob palici.“

„Kaj pa naša Belka, ki je na paši požrla travico, katere se je ona dotaknila? Teden potem je poginila“, hiti drugi.

„Jaz pa“, oglaší se debelušen fantek, ki je bil znan zaradi lenobe, „kadar jo slučajno srečam na pot v šolo, v trenutju pozabim, kar sem se bil prej učil; danes gotovo ne bom več znal svoje naloge, ker sem jo tudi zagledal.“

„Otroci, otroci! Ali kaj takega čujem od vas?“ prestriže učitelj ves zavzet njih navdušeno pripovedovanje. Zaslutil je, koga mislijo otroci. Nikoli ne bi bil verjel, da se more takšna praznoverska nezmisljenost izcimiti v tako zdravem in pametnem narodu, kakoršen je slovenski, v takem kraju, kakoršen je tukajšnji, kjer deluje on že štirideset let za omiko duha in srca. Hudo mu je v srcu, saj otroci ne govoré in ne čutijo po svojem prepričanju, temveč po narekovanju in po prepričanju svojih roditeljev, katere je bil izvečine tudi on sam vzgojil. In da je bil ves njegov trud brez sadú? Žalosten je sedaj spoznal, da praznoverstvo ima semtertje še vedno večjo moč na preprosto ljudstvo, nego modri, zlati nauki, katere delita cerkev in šola.

„Otročiči moji, otročiči moji!“ ponovi še jedenkrat učitelj. „Za to vaše govorjenje sem zvedel šele danes? Zakaj mi niste poprej povedali, zakaj mi niste zaupali?“

Otroci se spogledajo; po šoli nastane nemir. Učiteljeva pobitost in pritožba je pretresla mlada

srčeca, vsako po svoje. Zadrega, vsplašenost, trnavost, nevernost, bolešt, ljubav in udanost se je kazala na njih obrazkih. Nekateri bolj mehkočutni tiho zajočejo, tako bridko jih je zadelo učiteljevo očitanje; drugi bolj trmavi se krepko držé svojega prepričanja, a ob tem se jim vendar smili potrjí dobri učitelj.

Milka si tudi briše oči, čeprav ne vé, čemu ves ta tužni prizor. A ker se joče njena tovarišica, méni, da mora še ona. V tem pa jej šine nekaj v glavo. Gospod učitelj je bil njo prej odlikoval, ko ji je dovolil, da je prva govorila. Zavest, da je ona več nego so drugi, dá jej pogum, da bi povedala še nekaj. Tiho gré iz klopi in se spoštljivo približa učitelju. Ta je bil pristopil k oknu in je ondi nepremakljivo stal, kakor v nekaj zamišljen.

„Gospod učitelj“, reče dekletce in ga potegne za rokav, da obrne nase njegovo pozornost, „jaz bi vam bila že davno rada povedala o naši čarovnici, a mati so mi to prepovedali. Dejali so, da mi potem čarovnica očara jezik, da ne bom mogla več spraviti glasú iz ust.“

„Meni so mati prav tako grozili“, oglasi se nekdo izmed šolarčkov.

„Meni so tudi doma prepovedali govoriti o čarovnici.“

„Jaz tudi nisem smela govoriti. — Tudi jaz ne. — Tudi jaz ne.“

Šola je odmevala enakih izjav.

Učitelj se obrne proti šoli. Njegov obraz je bil bledejši nego sicer.

Rad bi bil sicer zopet govoril, kako napačna je prazna vera, a za sedaj se mu je zdelo najboljše, to stvar pustiti, da se pomiré mladi duhovi. Začel je torej pouk. A ona živahnost, ona pozornost in marljivost, ki mu je sicer olajševala delo, pogrešala se je danes pri učencih.

Tudi učitelju beseda ni tekla lahkotno, vspodbudljivo, kakor po navadi; mračno je bilo njegovo čelo, nestalno njegovo oko in nemiren njegov glas. Vse je kazalo, da danes ni šola taka, kakoršna bi morala biti.

II.

Lepo jutro je bilo. Po dolgi beli cesti, ki se je od trga naprej ure in ure hodá vila med skalnatimi gorami poleg zelene Soče, izprehajali

Obhajilo sv. Hijeronima. (Po sliki Domenichinovi. „Dom in svet“ str. 23.)